

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4095/2554

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดีไซน์ ซิลค์ กราฟิคโจทก์ นางวรินทร์ ปะณมนพาทจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4, ป.วิ.อ. มาตรา 134/1, รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 40, ป.วิ.อ. มาตรา 173, ป.อ. มาตรา 91, ป.อ. มาตรา 78, ป.อ. มาตรา 23, ป.วิ.อ. มาตรา 158, ป.วิ.อ. มาตรา 2, ป.วิ.อ. มาตรา 219 ตี, ป.วิ.พ. มาตรา 249, ป.วิ.อ. มาตรา 15

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตามรายงานกระบวนการพิจารณาบัลลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 ศาลชั้นต้นได้สอบสวนมูลฟ้องแล้วและมีคำสั่งว่าคดีโจทก์มีมูลตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 มาตรา 4 ให้ประทับฟ้องไว้พิจารณา จึงสอบถามจำเลยเรื่องนายความ เป็นการสอบถามในชั้นพิจารณา มิใช่ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง กรณีจึงไม่อาจนำ ป.วิ.อ. มาตรา 134/1 วรรคสอง ประกอบมาตรา 171 มาใช้บังคับได้ และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 40 ก็ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของสิทธิในกระบวนการยุติธรรม หากแต่กำหนดหลักการอันเป็นสาระสำคัญไว้เท่านั้น กรณีจึงต้องบังคับตาม ป.วิ.อ. มาตรา 173 วรรคสอง ศาลชั้นต้นเพ่งอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังกับสอบคำให้การจำเลยตามรายงานกระบวนการพิจารณาบัลลงวันที่ 20 มีนาคม 2551 ดังนี้ ถือว่าในวันที่ 3 มีนาคม 2551 ศาลชั้นต้นยังไม่ได้เริ่มพิจารณาคดี เมื่อต่อมาในวันที่ 20 มีนาคม 2551 ศาลชั้นต้นอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง สอบคำให้การจำเลย และสอบจำเลยเรื่องนายความแล้ว จำเลยแถลงไม่ต้องการนายความและให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลชั้นต้นได้บันทึกคำให้การของจำเลยไว้แล้ว จึงเป็นกรณีที่ก่อนเริ่มพิจารณาศาลชั้นต้นได้ถามจำเลยว่ามีนายความหรือไม่แล้ว เมื่อจำเลยแถลงไม่ต้องการนายความย่อมไม่มีกรณีที่ศาลชั้นต้นต้องตั้งนายความให้จำเลย กระบวนการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นจึงชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา 173 วรรคสองแล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ศาลชั้นต้นได้สอบสวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 มาตรา 4 (1) (4) การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 กระทงแรก จำคุก 2 เดือน กระทงที่สอง จำคุก 4 เดือน รวมจำคุก 6 เดือน จำเลยให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก 3 เดือน ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับโทษจำคุกมาก่อน ประกอบกับจำเลยพยายามบรรเทาผลร้ายแก่โจทก์บ้างแล้ว จึงให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขัง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 23 จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า กระทงแรก จำคุก 1 เดือน กระทงที่สอง จำคุก 2 เดือน รวมจำคุก 3 เดือน ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 แล้ว คงจำคุก 1 เดือน 15 วัน เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขัง 1 เดือน 15 วัน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 23 นอกจากนี้ที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ที่จำเลยฎีกาว่า ฟ้องโจทก์ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (5) เพราะมูลหนี้ตามฟ้องเป็นมูลหนี้ระหว่างโจทก์กับ
ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม มิค มีเดีย จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัวด้วยกับนิติบุคคล โจทก์จึงไม่ใช่
ผู้เสียหายโดยนิตินัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) เนื่องจากโจทก์ไม่ใช่
ผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาฐานใดฐานหนึ่ง ฟ้องโจทก์มิได้บรรยายว่า
เช็คพิพาทจำเลยกับห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม มิค มีเดีย ร่วมกันออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้
เงินตามเช็คอย่างไร ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม มิค มีเดีย เป็นจำเลยที่ 1 โดยมีจำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อ
ส่งจ่ายเช็คอย่างไร โจทก์ได้รับมอบเช็คจากจำเลยและห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม มิค มีเดีย มาอย่างไร
จำเลยร่วมกับห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม มิค มีเดีย ถอนเงินจากบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินตามเช็คจน
จำนวนเงินเหลือไม่เพียงพอที่จะใช้เงินตามเช็คนั้นได้อย่างไร เมื่อโจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหาย โจทก์จึงไม่
มีอำนาจฟ้องและดำเนินกระบวนการพิจารณาต่าง ๆ นั้น เห็นว่า คดีนี้จำเลยให้การรับสารภาพ
ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ตามฟ้องว่าจำเลยออกเช็คพิพาททั้งสองฉบับเพื่อชำระหนี้ค่าผลิต
ป้ายโฆษณา และอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตป้ายโฆษณาให้แก่โจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้เสียหาย ซึ่งใน
การวินิจฉัยฎีกาของจำเลยดังกล่าว ศาลฎีกาต้องย้อนไปวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่า มูลหนี้ตามฟ้องเป็น
มูลหนี้ระหว่างโจทก์กับห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม มิค มีเดีย หรือไม่ ฎีกาของจำเลยจึงเป็นการโต้เถียง
ข้อเท็จจริงที่จำเลยให้การรับสารภาพแล้วเพื่อนำไปสู่ปัญหาข้อกฎหมายที่จำเลยยกขึ้นอ้าง อันเป็น
ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ทั้งเป็นการยกข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ในชั้นฎีกาซึ่งมิใช่ข้อที่โต้แย้งกันมา
แล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ เมื่อคดีนี้ศาลชั้นต้นลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก และ
ศาลอุทธรณ์มิได้พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยจึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหา
ข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 219 ตรี ที่ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกา
ของจำเลยข้อนี้จึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ที่จำเลยฎีกาว่า โจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่า
นายสมชาย หุ่นส่วนผู้จัดการของโจทก์ในฐานะส่วนตัวได้รับความเสียหายโดยเป็นผู้ทรงเช็คด้วย
นายสมชายจึงมิได้เป็นผู้เสียหายโดยตรง และไม่เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย การที่นายสมชาย
เบิกความขึ้นไต่สวนมูลฟ้องก็ไม่ใช่เป็นการดำเนินคดีในฐานะเป็นผู้เสียหายโดยตรง นายสมชายไม่
ได้รับความเสียหายโดยตรง เมื่อโจทก์และนายสมชายไม่ใช่ผู้เสียหาย โจทก์ย่อมไม่มีอำนาจดำเนิน
กระบวนการพิจารณาต่าง ๆ เมื่อโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องแล้ว การที่นายสมชายเบิกความในชั้น
ไต่สวนมูลฟ้องก็มิใช่เป็นการเบิกความในฐานะผู้จัดการแทนนิติบุคคล ถือไม่ได้ว่านายสมชายเป็น
ผู้เสียหายที่มีอำนาจดำเนินคดีนี้ การที่ศาลชั้นต้นรับฟ้อง ไต่สวนมูลฟ้อง และดำเนินกระบวนการ
พิจารณาต่าง ๆ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เห็นว่า คดีนี้นายสมชายมิได้เป็นโจทก์ฟ้องจำเลย ฎีกา
ข้อนี้ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับวินิจฉัย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
แพ่ง มาตรา 249 วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 เพราะ
ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงคำพิพากษานี้ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยเช่นกัน มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของ
จำเลยประการเดียวว่า การที่ศาลชั้นต้นไม่ตั้งทนายความให้จำเลย เมื่อจำเลยแถลงว่าไม่มี
ทนายความ และต้องการทนายความ ตามรายงานกระบวนการพิจารณาฉบับลงวันที่ 3 มีนาคม 2551
ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยจำเลยฎีกาว่า เมื่อจำเลยแถลงว่าไม่มีทนายความและต้องการ
ทนายความ ศาลชั้นต้นต้องตั้งทนายความให้จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา 134/1 วรรคสอง ประกอบมาตรา 171 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
2550 มาตรา 40 (3)(4) (5) (7) นั้น เห็นว่า ตามรายงานกระบวนการพิจารณา ฉบับลงวันที่ 3 มีนาคม
2551 เมื่อศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้วและมีคำสั่งว่า คดีโจทก์มีมูลตามพระราชบัญญัติว่าด้วย

ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 มาตรา 4 ให้ประทับฟ้องไว้พิจารณา จึงสอบถามจำเลย เรื่องทนายความ การสอบเรื่องทนายความของศาลชั้นต้นจึงเป็นการสอบถามในชั้นพิจารณา มิใช่ ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง กรณีจึงไม่อาจนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134/1 วรรคสอง ประกอบมาตรา 171 มาใช้บังคับได้ดังที่จำเลยฎีกา และตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 40 ก็ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของสิทธิใน กระบวนการยุติธรรม หากแต่กำหนดหลักการอันเป็นสาระสำคัญไว้เท่านั้น กรณีจึงต้องบังคับตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า "ในคดีที่มีอัตราโทษ จำคุก ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการ ทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้" อันเป็นการกำหนดรายละเอียดของสิทธิไว้ชัดเจนแล้ว เมื่อ ตามรายงานกระบวนการพิจารณาฉบับลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 ไม่ปรากฏว่าศาลชั้นต้นได้อ่านและ อธิบายฟ้องให้จำเลยหรือสอบคำให้การจำเลย ศาลชั้นต้นเพียงอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังกับ สอบคำให้การจำเลยตามรายงานกระบวนการพิจารณาฉบับลงวันที่ 20 มีนาคม 2551 ดังนั้นถือว่าใน วันที่ 3 มีนาคม 2551 ศาลชั้นต้นยังไม่ได้เริ่มพิจารณาคดี เมื่อต่อมาในวันที่ 20 มีนาคม 2551 ศาลชั้นต้นอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง สอบคำให้การจำเลย และสอบจำเลยเรื่องทนายความ แล้วจำเลยแถลงไม่ต้องการทนายความและให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลได้บันทึกคำให้การของ จำเลยไว้แล้ว จึงเป็นกรณีที่ก่อนเริ่มพิจารณาศาลชั้นต้นได้ถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่แล้ว และเมื่อจำเลยแถลงไม่ต้องการทนายความย่อมไม่มีกรณีที่ศาลชั้นต้นต้องตั้งทนายความให้จำเลย กระบวนพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นจึงชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 วรรคสอง แล้ว ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน

องค์คณะ

สิงห์พล ละอองมณี · อร่าม แยมสอาด · ชุตินันต์ โพธิเดช

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/4095/2554>